

Ajalehes Postimees 1903 avaldatud kiri Suhhumist maa- ja piiriolude muutumise kohta. Taga-Kaukaasia: Abhaasia: Suhhumi. Kroonuasumaadele kinnitatakse edaspidi ainult õigeusklikke venelasi. Digiteeris Andres Aule, kirjaviis muutmata.

Postimees (nr. 67), 22. märts 1903, lk. 5

Suhumist kirjutatakse meile: Siinsetel asunikudel on praegu rasked päewad ees, 15. apr. 1899. aastal wäljaantud seaduse järele ei kinnitata Kaukasia kroonu-asumaade pääle enam muid, kuid ainult Greeka-õigeusku süda-wenelasi (коренные русские). Selle seaduse järele on siis kõigil muudel, nagu Kaukasia pärisrahwastel ja Eesti, Saksa, Läti jne. asunikudel kroonumaa eest kinni. Pääle selle tohiwad muulased, see on mitte-wenelased, oma maa eesõigust ainult wenelastele ära müüa. Nii peawad aja jooksul ka kõik mitte-wenelaste külad Wene küladeks muutuma, sest paljudes külades on elujärg wäga raskel seisukorral ja edasi-tagasi rändamine suur. Lugu on aga weelgi pahem, sest kantselei-kirjade pikkade edasi-tagasi liikumise pärast on mitmed asunikud alles kuberneriga poolt kinnitatata, ehk nad küll ju enne seda seadust küla poolt otsuse ehk „prigowori” järele on wastu wõetud ja juba mitmed aastad koha pääl elanud. Mitmed nendest, wõi õigem pea kõik, on maa endistele omanikkudele nende töö ja hoonete eest raha maksnud. Nüüd nõutakse, et kes mitte sõjakuberneriga poolt kinnitatud ei ole, peawad kuue kuu jooksul kohast wälja minema. Waesed asunikud saatsiwad ülemale poole palwekirja, kus need palusiwad, et neile luba antaks siia jääda, sellepääle põhjendades, et nemad 400 kuni 1200 rbl. kohaõiguse eest on maksnud ja et nemad ega ka kohalised ülemad seda seadust pole tundnud, sest ega muidu kohalise ringkonna ülem koha otsusi ehk „prigoworisid” poleks kinnitanud. Neil päiwil tuli nüüd palujatele teatus, et nende palwe tähele panemata on jäetud. Nii jääwad waesed asunikud kõigest tööst ja waewast, mis nad wiljapuu ja wiina-aedade istutamisega on käinud, ilma, ja peawad puupaljalt ära minema. Nii ei maksa kodumaalt enam kellegil Kaukasiasse wälja rännata, siin pole tal enam midagi pääle hakata. Ülepää on siin asunikude maade pärast suur segadus. Õigeid piirisid eha otsa pole kusaagil. Oodatakse juba mitu aastat maade rewisioni-kommisjoni, aga teadmata on, millal see tuleb. Minewal nädalal käis üks kindral Peterburist külasid rewisioni-kommisjonile ette walmistamas. Tema käis aga ainult Wene külades, kuna ta eestlaste, sakslaste ja mingrelide küladest mööda sõitis. Naabruses olewates Wene külades lubanud ta selle eest hoolt kanda, et wäljamaa alamatel, bulgarlastel ja moldaulastel, kellest mõned kinnitamata on, kirjad Bulgariast siia nõutakse ja ära kinnitatakse, on ju need rahwad Slaawi tüwist. — Muidu elawad asunikud wanal wiisil sellepääle waatamata, et hobustele ja kariloomadele passid ja rulliraamatud seatud on, warastatakse hobuseid ja loomi niisama kui ennegi.